

Natura 2000 handleplan 2022 – 2027
Risum Enge og Selde Vig
Natura 2000 - område nr. 221
Habitatområde H221

Titel: Natura 2000-handleplan for Risum Enge og Selde Vig

Udgiver: Skive Kommune

År: 2024

Forsidefoto: Miljøstyrelsen, dronefoto. Fotograf: Frits Erik Rost

Baggrundskort i handleplanen: Skive Kommune samt © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Må citeres med kildeangivelse.

SKIVEKOMMUNE

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	5
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	6
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	7
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
4. Behov for indsatser	8
5. Indsatser fordelt på aktør	9
6. Prioritering af den forventede indsats	10
4. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	11
Bilag 1: Kortbilag	12

1. Resumé

Handleplanen for Natura 2000-område nr. 221 Risum Enge og Selde Vig, beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027.

De overordnede målsætninger for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen, og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, dersom de naturgivne forhold giver mulighed for det.

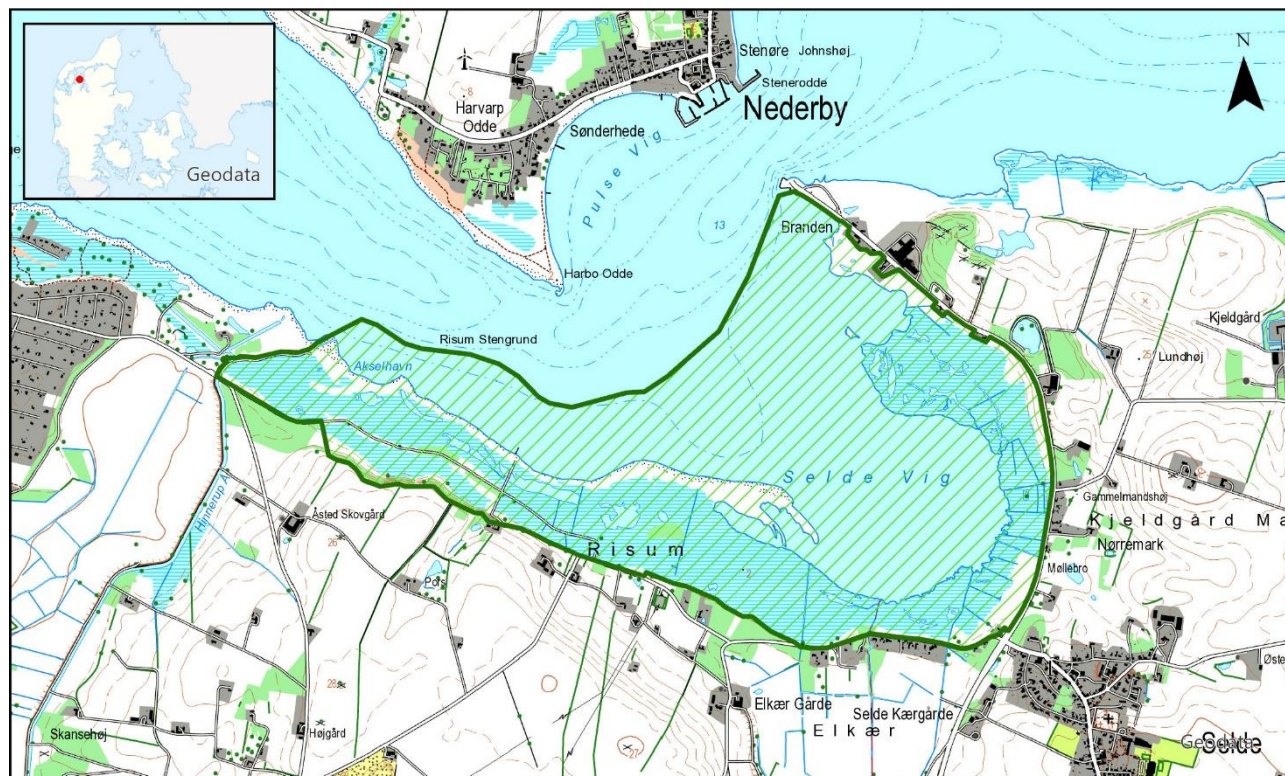
Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatser i denne planperiode er rettet mod forvaltning af naturarealer, der giver plads til større variation i naturen og om muligt mere naturlige forhold for forskellige arter. Den økologiske integritet i området sikres i form af en hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.

Området består udelukkende af private arealer. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kortet viser afgrænsningen af Natura 2000 området nr. 221, Risum Enge og Selde Vig. Den grønne skravering på kortet markerer afgrænsningen af området.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder.

Denne handleplan er udarbejdet af Skive Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 221 Risum Enge og Selde Vig.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af en handleplan, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer, men der er ikke skovhabitatnatur i fredskovspligtige arealer for dette Natura 2000-område.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for denne handleplan findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 4. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at handleplanen for Risum Enge og Selde Vig ikke er omfattet af miljøvurderingsloven og dermed skal der ikke udarbejdes miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller arealanvendelser. Der udpeges ikke specifikke arealer for indsatserne. Natura 2000-planen, som sætter målene for området, er miljøvurderet, og denne handleplan udelukkende beskriver indsatserne, som kan bruges til at implementere dem. Skive Kommune vurderer, at handleplanens indsatser overordnet set har en positiv effekt, da det overordnede formål er at sikre en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter, som området er udpeget for; samt en synergi med vandplaner.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Der er ingen kommunalt eller statslig ejede arealer i området.

Tablet 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Privatejet
Skive Kommune	Etablering af græsning, rydning af uønsket opvækst, invasive arter mv.	0 ha realiseret

Tablet 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*

	Indsats	Privatejet
Skive Kommune	Tilsagn til pleje og afgræsning	114 ha realiseret

Der er ikke Life-projekter iværksat i området.

Tablet 2 viser en opgørelse for arealer, som har fået tilsagn til pleje og afgræsning. Afgræsningen har til formål at bevare de lysåbne naturtyper. Indsatserne i form af afgræsning har også haft til formål at opfylde retningslinje 1.5. fra sidste planperiode.

Skive Kommune har i 2. planperiode gennemført et vådområdeprojekt i umiddelbar tilknytning til Natura 2000 området Risum Enge og Selde Vig. Vådområdet er gennemført i december 2020.

Vådområdeprojektet er på ca. 40 ha, og det forventes, at kvælstoftilbageholdelsen i vådområdet bliver cirka 5.500 kg N/år. Dette formodes at være til gavn for flere naturtyper i Natura 2000 - området.

Projektet blev finansieret af EU og Miljø- og Fødevarerministeriets Landdistriktsprogram.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Skive Kommune har ikke gennemført planlagte indsatser på strandvold med enårige og flerårige planter på i alt ca. 10 ha. (1210) samt indsats for rigkær (7230) på ca. 1,3 ha i 2. planperiode. Skive Kommune har ikke gennemført indsatser for kalk- og surt overdrev. Disse indsatser overføres til næste planperiode, se tabel 4. Dog har Skive Kommune taget hensyn til naturtyperne på udpegningsgrundlaget i forbindelse med øvrig sagsbehandling og myndighedsudøvelse. For eksempel ved at lave anbefalinger til nedsat græsningstryk på lokaliteter med strandeng, rigkær og surt overdrev for at tilgodese naturtyperne samt ynglende fugle i området.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Risum Enge og Selde Vig, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunerne vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag.

Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 3: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Afgræsning eller høslet	91 ha	Op til 44 ha	Op til 135 ha
Indsatser for genopretning af rigkær (<i>indsats fra sidste planperiode</i>)	0 ha	Op til 3,3 ha	Op til 3,3 ha
Indsats for genopretning af kalk- og surt overdrev (<i>indsats fra sidste planperiode</i>)	0 ha	Op til 21 ha	Op til 21 ha
Rydning for uønsket opvækst med henblik på at fremme lysåben natur	0 ha	Op til 3 ha	Op til 3 ha
Bekæmpelse af invasive arter på strandvold med mere end 10% tilgroning (<i>indsats overført fra sidste planperiode</i>)	0 ha	10 ha	10 ha

Med udgangspunkt i Natura 2000-planen, som Miljøstyrelsen har udarbejdet for Risum Enge og Selde Vig for 3. planperiode, vurderes det, at der ikke er behov for indsatser for specifikke arter i planperioden 2022 -2027, udover indsatser for lysåbne naturtyper.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Da der ikke er skovbevoksede fredskovspligtige arealer i Natura 2000-området Risum Enge og Selde Vig, er det Skive Kommune, der er ansvarlig myndighed for indsatser i området.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

Der kan være indsatser i Natura 2000-planens indsatsprogram, hvor der ikke er samme klare geografiske afgrænsning. I denne handleplan er der en naturlig ansvarsfordeling ud fra den geografiske afgrænsning, og dermed hvilken myndighed, der er ansvarlig for gennemførelse.

---

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
  - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
  - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
  - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
  - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejkrævende arealer
  - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
  - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
  - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
  - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

- *Gennemførelse af overførte indsats fra sidste planperiode.*
- *Bevarelse af gennemførelse af indsats fra sidste planperiode.*
- *Facilitere forvaltningsindsats i form af naturpleje af lysåbne naturtyper, der kan sikre eller forbedre naturtypernes tilstand i en retning mod mere gunstig bevaringsstatus.*
- *Facilitere bekæmpelse af invasive arter på naturtypen strandvold med forekomst af invasive arter på over 10 % dækning.*
- *Opsøgende og faciliterende indsats over for lodsejere med særligt sårbare naturtyper og arter samt lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planerne.*
- *Faciliterende indsats overfor lodsejere, som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats.*

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Skive Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 6, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 6 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 6: Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Orientering af Grønt Råd om status for implementering af Natura 2000-handleplaner	Kommunerne afholder møder 1-2 gange årligt	1-2 gange i planperioden	Skive Kommune
Evaluering af indsatser	Evaluering af indsatser, som er blevet igangsat af Skive Kommune eller i samarbejde med Skive Kommune med henblik på at håndtere evt. behov for ændringer, der tilgodeser naturtyperne og målene for Natura 2000 plan.	1 gang i planperioden	Skive Kommune
Støtte ansøgninger om ekstern finansiering til naturplejeprojekter	Støtte og tilbud om kommunal finansiering til udarbejdelse af ansøgninger om støtte under Natura 2000 støtteordningerne for projekter, som direkte understøtter implementering af Natura 2000-handleplaner. Annoncering sker via kommunens hjemmeside.	I hele planperioden	Skive Kommune
Information på hjemmeside og Facebook	Skive Kommune orienterer offentligheden om udvalgte kommunalt igangsatte naturplejeprojekter i Natura 2000 områder og deres formål, via kommunens hjemmeside og Facebook.	I hele planperioden	Skive Kommune
Invasive arter	Lodsejere kontaktet med oplysning om plejebehov ift. invasive arter og forslag til hvilke arealer der bør plejes/ryddes, og hvordan det kan ske. Lodsejerne oplyses desuden om støtteordninger, og tilbydes hjælp fra kommunen til udarbejdelse af ansøgninger om støtte under Natura 2000.	I hele planperioden	Skive Kommune

Det forventes, at Natura 2000-handleplanerne kan gennemføres ad frivillighedens vej, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk kan blive udført. Kommunerne vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Kortbilag

Kortbilag med afgrænsning af Natura 2000-området Risum Enge og Selde Vig med kortlagte naturtyper.

